

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

O-vár. Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, mártius 12-kén 1861.

(D) **Észrevételek teendők körül. II.** Azt hisszük, hogy talán végre neki fognak Erdély szervezése végett, a megyék élére állítandó férfiak ki nevezésének. Hogy a korlátnokság hogyan szándékosz e kérdésben eljárni itt, hol annyi különböző municipale szerkezet létezik? azt még nem tudjuk, de azt minden esetre hisszük, hogy megtartani törekszik a törvényszerűséget.

A szász törvényhatóságok szervezéséről még keveset hallottunk; mondják, hogy ezzel gróf Salmen leendene megbízva, s a szász hatóságok talán nem fognak rövidséget szenvedni.

De ahoz hasonló kérdés merül fel a székelyföldön is. Mi már régebben a székely hatóságok ügye körül írott cikkünkben rámutattunk a székelyek választási jogára, s fölemlítettük, hogy ezt csak a felelős minisztérium visszaállítása, s a megyéknek az 1848-ki XVI. törvényzikk értelmében újra szervezése után adhatja fel szükség esetében nemzetünk.

Lapunk közelebbi számában egyik jeles törvénnytudó hivatkozott szintén ezen jog sérthettségére, s fölemlíté, a mit mi is a Kolozsvárott tartott székely magán értekezleten elmondottunk a minap, hogy a midőn a székely főkirálybíróaság megürül, akkor a kormányzók által kiküldött megbízott vezetése alatt szokták végrehajtani a választást, a mint ez történt a múlt évtized végén legutóbbszor Marosszéken, midőn gróf Mikó ő excelsa a kormányzók részéről leküldetett és mi megválasztottuk gróf Tol-dalagit.

Történt még az is, hogy egykor a korlátnok urak neki mentek volt az adminisztratori rendszernek, és tettek volt a székelyföldre is adminisztratort, ilyen volt Marosszéken Zeyk Dániel. De helyettes főkirálybíró sohasem volt, mert a főkirálybíró-ság oly választás alatt álló hivatal, melynek criterionja a „helyettes” szó sohasem lehet. És ez a kérdés azért kényes, mert törvényes életünkben nagy szerepet játszik a gyakorlat, s az utóbbira gyakran mint törvényre szoktak hivatkozni. Így ki vagyunk annak téve, hogy a most talán elfogadott helyettesítésre, később mint gyakorlatra hivatkozzék a kormány.

Mindez a jogféltés felesleges volna, ha biznánk alkotmányunk teljes restitutiójának bizonyosságába; azonban az osztrák minisztérium újabb-újabb beavatkozásai mind inkább rendítik meg bizalmunkat, s mindinkább kell ügyelnünk, nehogy valami jogtalant elfogadjunk. Vagy is védenünk kell minden régi jogot, az újabb szervezésig, melyet az 1848-ki alkotmány kimondott a megyékre nézve.

De másfelől az is igaz, hogy Erdély ily abnormis helyzetben sohasem volt mint most. Hol van az excelsus gubernium, mely megbízottakat küldjön a székely főkirálybírók megválasztására?

Azt is most kell újból kiföldözni, és nem országgyűlés, hanem ideiglenes helyettesítés útján. A tízéves rendszer törvényes állásunk nyakát úgy kifacsarta, hogy bizony alig lehet helyreállítani, s különösen pedig azért nehéz ez, mert az uralkodó fölség sem lépett egyenesen az 1848-iki egyedül törvényes basisra; nem nevezett ki egy magyar miniszter elnököt. Ez utóbbi esetben minden önként és könnyen ment volna.

Most izenünk kell alkotmányunk testét helyre állítani, s éppen azért áll mindenhol ezer akadály elé.

Az a híre, hogy csakugyan ideiglenes főkirálybírókat akarnának kinevezni. Ellene mondunk-e előre ennek? Nem lehet, mert még nem tény a kinevezés, tehát idő előtti volna az óvakodás, de nincs is meg még, a mely a törvényes ellenmondást megtehesse. És ha az ideiglenesen kinevezettek összehívják az illető szék lakóit, ne gyűljenek-e össze? Ez nem volna eszélység akkor, midőn az összehívás a reconstitutio céljából történik.

De ha összegyűltünk, kimondjuk-e, hogy székeinket, ily ő jogainkat sértő elnöklet alatt nem szervezzük? Am azt tehetnők, de akkor még hónapokig nyakunkon marad az absolutistás rendszer!

Mit lehet tehát tennünk?

Nézetünk szerint nem a szürszál hasogatás, hanem jogaink megóvása a főfeladat, s ha mi lapunkban nem adánk helyett a székekből hozzánk küldött egyes nyilatkozatoknak, melyekben egyik vagy másik egyéniség ajánlatik kinevezésre, s nem tartók helyesnek, hogy valamely szék közvéleménye nevében egyesek sürgethessék az illegitim kinevezést; más részről mi épp úgy ohajtjuk mint bárki más, hogy jogviták miatt a drága időt ne veszítsük, s kellőleg közvetítő utatról gondolkozzunk.

Százsor elmondottuk, hogy az unió nélkül nem képzelhetünk alkotmányos reconstitutiót; ennek lehetőségét hazánk nagy talentum fia Horváth István közelebbi egyik számunkban alaposabban bemutatta, hogy sem azt mi szűkösebb ismereteinknél fogva tenni képesek lehetünk volna. Tehát az uniót az uralkodónak nem lehet ignorálnia, ha pedig a reconstitutio ez egység alapján történik, akkor váltig nemcsak az 1848-iki XVI. törvényzikk értelmében új megyeszervezésnek, de az új politikai felosztásnak is valószínűleg be kell következnie; és így a választási s általában az ő municipale jog a népképviselőt alapjani szabályozás alá jövő, valószínű, hogy e téren új alakú jogok allanak elé; és így választási jogunk iránti féltékenységünket nem tanácsos annyira tulvinni, hogy ezáltal az unió gyors érvényesítését s jelesen az april 2-kán kezdődő pesti országgyűléseni gyors megjelenésünket hátráltassuk.

E feladat szerencsés megoldása attól függ: mennyi részben sikerül, ha csakugyan helyettesítés lesz, oly egyéneket helyettesíteni, kikben éppen a székek lakóinak óhajtsa legyen megelőzve?

Minden esetre fölteszszük, hogy a kinevezettek nem fognak a gyűlés közvéleményének árjával szemben uszni, s meghajolnak a gyűlés határozata előtt. E határozat minőségére nézve az akkori helyzet, idők és körülmények döntenek.

A jog fenntartás legvékonyabb, de körülmények által igazolható esete volna az, ha a helyettesített egyén maga bevallja állásának illegalitását, s ez jegyzőkönyvre vétetve a szék egy kitűzendő határ időig jogfenntartásának jegyzőkönyvi kifejezése mellett ezen helyettesített eltűri a végett, hogy a szék visszaállítása megtörténhessék.

A törvényességnek gyorsabban elég tétetnek úgy, ha a helyettesített egyén a megyei bizotmányt választás útján összeállíttatja, a bizotmány által a tisztviselőket berendeztet, s ekkor megoldva feladatát, visszalép és a szék adminisztrációját az éltesebb királybíróra bizza át, mely azt ő törvényeink szerint viszi mindaddig, míg a főkirálybíró törvényesen meg lesz választva.

A legkedvezőbb kifejlés pedig az volna, ha oly egyének helyettesítenek, a kikben éppen az illető székek közvéleménye is öszpontosul. Ez esetben a székgyűlés általános felkiáltja, vagy ha feltűnő elmentmondás volna, titkos szavazás útján, azonnal főtisztul megválasztja az ideiglenesen kinevezettet, s ennek hivatali állása azonnaltörvényesítve van, addig is míg a választást a kormány megerősíti.

Nézetünk szerint e három eset közül valamelyiket lehet alkalmazni, úgyhogy az idő kényszerítésének is eleget tegyünk, jogunkat is kellőleg fenntartsuk. Hogy annak idejében, melyik alkalmazható, azt az idő, körülmények, és egyének népszerűsége határozhatja meg.

Látni való tehát, hogy a főtisztek választása érdekében sok fontos kérdés merül fel, azért igen kár volna, ha felsőbb helye a székek restitutiójára más utat követnének, mint azt a mi a székek törvényes gyakorlata által vankijelölve. És ha csakugyan más utat követnek a fenn, akkor az ideiglenesen kinevezettek jogérzétől meg lehet várni, hogy ők magokat ne úgy elarálják mint ideiglenes főkirálybírók, a mi egy jogi fa-vaskarika — hanem mint kormányzók a mi létében a királytól leküldött biztosok, kiknek adatuk a szék legitim szervezése; s mint ilyenek irjanak el időszaki feladatukban, — alkalmazva munkát a szék gyűlésének határozatahoz.

Kolozsvár, március 10-kén, 1861.

(H. S.) **Attila és vörös frakk. II.** — Azon töredékek, a miket a multkor e röpiratból közöltem, úgy hiszem, eléggé meggyőzheték az olvasót, hogy az érdemes szerző nem rosszul fogja fel azon különbséget, a mely az osztrák „Adel” és a magyar nemesség közt létezik.

Hogy ez összehasonlítás reánk nézve kedvezőleg itt ki, köszönhetjük azon magasabb jelentőségű törekvéseknek, a melyek egy szilárdabb nemzeti öntudat s a honszerlem nagyratörő ösztönéből merülnek fel, s a honnak már annyi jeles férfit és — derék közlegényt adtak. A szerzőnek igaza van, ha becsüli a magyar nemességet, mert az a nemesség szívesen versenyben mindig ott volt, a hol a mivelődés s anyagi közjólét érdekeit kellett szolgálni.

Voltak az igaz, s fájdalom most is vannak a Lajthán innen is, a kikről mi szintén elmondhatnók, a mit a szerző a bécsi urfirkokról mond; vannak a kik százanódó mosolyra indítják az embert magukban féltetve bálványozó elfogultságuk és egyoldalúságukkal, jukkerfogatuk és pitykémellé nyitkuk; vannak, a kik se irodalmi, se nemzeti-gazdasági mozgalmainkat nem ismerik. De ezek egyesek, s hálá istennek, csak kivételek gyanánt tűnnek fel, a kik után az egész népet el egy okos embernek se jut eszébe.

A ki elfogultság nélkül forgatja történetünk lapjait, meg kell, hogy adja, miszerint a szent István koronája alatt alakult statusban a nemesség oly elem volt, a mely nagy szolgálatokat tett a koronának, a népeknek, a kereszténységnek, s ha a feudalismus korában fényes előjogokat élvezett, e kitűnő állást bizonyára jobban megtudta érdemelni, mint sok más európai állam nemessége.

Hiába vetné valaki ellen a nemzetvesztő pártoskodás és önző eselszövények korát. Ama bünlajstrom egyedül az akkori oligarchák nyakába akasztandó, a kik saját önzéseik miatt vak eszközei voltak az ármanynak kívülről benyúló kezében. A korona árulói nem azok voltak, a kiknek szent hamvai a mohácsi halmok alatt nyugosznak; jóllehet sirjokat még egy árva sírkő se jelöli. Ama gyásznapról azt mondja a történelem: „a király sirba fektült, ereje, nemessége egész virágával.” És e gyásznap titkával a magyar akadémia történelmi nyomozásai és közelebbi kiadványai nyomán meglehetősen tisztában vagyunk már. II. Lajos életét orgyilkos, s nem a Csele patakának árja oltotta ki. De ne fészegessük most e sötét évek kámitát!

Csak azt akarom mondni, hogy míg egy Wallenstein kegyetlen rittereivel Ausztriában és Németországban tíz-huszezerenkint ölette le a német protestánsokat, addig a magyar nemesség eleitöfölgva a szabadság és kereszténység érdekében, szent eszméért ontá vért, s kiváltságait nem mint ingyenélő osztályt élvezte, hanem becsületesen megsgált érettek; mikor pedig az előhaladott korszellem igényelte, önkényesen és nagylelkűleg le tudott róluk mondani, s örömmel ragadta kezébe a zászlót, a melyre e varázsigék valának írva: szabadság, egyenlőség, testvériség! Igen, mi ott voltunk e zászló alatt, s vértünkkel pecsételtük meg igazságszeretettünket; mikor pedig azt az önkény hatalma porbatiporta, visszavonultunk bús magányunkba és sirattuk Llion elbukását, de soha nem lestük kegyelmorzsáit azon hatalomnak, a mely letiport, s épp e vonakodásért nyomott 11 éven át minket leginkább. A reactio hatalmát értem, a mely már már szétmállik végre egész Európában.

Mindig nagy kérdés fog maradni az: vajjon ha a magyar nemesség csatlakozott volna a múlt évtizedi rendszerhez, mint azt az osztrák nemesség tévé, — ma s mához tíz, ötven vagy száz esztendő múlva is örökre nem állnánk-e ott, a hol okt. 20-dika előtt állottunk, egy centralizáló, germanizáló rendőri államban, a melynek „állampolgárai” több adót fizettek, mint a mennyi jövedelmük volt, s nem bírtak több joggal, mint egy muszka alattvaló!

De a magyar nemesség, valamint a hitéri rendszer korában nem volt önző, s ha érdekeit a nép s általában a haza, a mi hazánk, e jogi állam érdekeivel egyeztetni tudta, e kötelességet még jobban ismeri 1848 óta, midőn saját kezével dönté le azon választást, a mely közte és a nép közt állott, s az embereket és az azokkal együtt az érdekeket elkülönítette, vagy találabb szóval élve: osztályozta. Az egykori „misera contribuens plebs” ma már a Kárpátoktól Adriáig, s a Lajthától az Oltig magyar törvény szerint épp oly szabad nép, mint bármelyik a világon; fiait, ha kiemelkednek, s az irodalomban, gazdaságban, harczmőben, s általában a hazafiai kötelességek teljesítésében kitűnnek magukat, épp oly szívesen üljük, a mily kevésbé becsüljük másfelől a czimeres ösök méltatlan utódát, a kinek üres fejét és üres szívét értelem és érzelm helyett csupán az ostoba patriciusi góg tölti.

A kik mégis azt mondják, hogy a magyar nemesség nincs eléggé áthatva azon democraticus szellemtől, a mit ma már maga a korszellem minden mivel embertől igényel, az vagy elég elfogult egyesek után itélni, vagy a legszűs demokratia álláspontjáról (a honnan csak egy lépés van a socialismusig és anarchiaig) oly dolgokat követel, a miknek teljesítése lehetetlen és fölösleges. A kegyeletes emlékeket nem lehet eltörölni, még kevésbé kigúnyolni, s egy történelmileg fejlődött monarchiai államban, minő a magyar, ez politikailag is rossz lenne. Hadd tisztelje mindenki az ő becsületben elhunyt őseit, s a democraticus szellemet keresz-sük ott, a hol kell, nem csak a formában, nem az utcán, nem ama cynismusban, a mely utóbbra azt a kedves poli-



ván, hogy ez egyesekkel csak törvényhágás vagy fondorlatok következtében történhetett.

— **Nyílt köszönet.** Az erdélyi múzeum könyvtára számára következő tisztelt szerkesztőjei küldvén tisztelt példányokat becses lapjaikból, úgymint: „Pesti Napló“, „Stürgöy“, „Pesti Hírnök“, „Pester Lloyd“, „Pest-Ofner Zeitung“, „Budapesti Szemle“, „Napkelet“, „Divatesarnok“, „Nefelejts“, „Religio“, „Prot. egyházi és iskolai Lap“, „Kath. Néplap“, „Tanodai lapok“, „Növilág“, „Vadász és Versenylap“, „Magyar színházi lap“, „Borászati Lapok“, „Orvosi Heti Lap“, „Törvényszéki Csarnok“, „Kerti Gazdaság“, „Gazdasági Lapok“, „Üstökös“, „Szegedi Híradó“, „Bécsi Lapok“, „Delejtű“, „Debreceni Közlöny“, „Győri Közlöny“, „Sáros-Pataki Füzetek“, „Maros-Vásárhelyi Füzetek“, „Bukaresti Közlöny“, „Kolozsvári Közlöny“, „Korunk“, „Wanderer“, „Neueste Nachrichten“, és „Fortschritt“, az igazgató választmány hazafi kötelességét teljesíti, őszinte köszönetet mondván az említett folyóiratok szerkesztői és kiadói becses figyelméért.

E köszönete jeleül egyszersmind elhatározza, hogy saját kiadványait az említett folyóiratok tisztelt szerkesztőjeinek mindig meg fogja küldeni. Kolozsvárt, márczius 10-én, 1861. Az igazg. választmány rendeletéből. Finály Henrik m. k. egyleti titkár.

## POLITIKAI HIREK.

— Victor Emanuelnek van oka örülni az ő kedves vejének a francia senatusban elmondott beszédén: meg is köszönte azt neki ezen hozzá-intézett sorokkal: „Olvasám az ön dicső beszédét, s köszönöm ezt énnek, magam és Olaszország nevében.“

— Milanoból, mart. 4-ről írják a „Vld“-nak: „Klapkának Turinban léte s Cavourral tartott többszöri beszélgetései, mint látszik, nem maradtak eredmény nélkül a magyar forradalom ügyére nézve, mert az annak részére való toborzások, a melyek egy idő óta félbe voltak szakadva, most újból egész tüzzel indultak meg, s kivált a velencei emigráció az, mely igen nagy jutalékot szolgáltat ezen ugynevezett magyar legióhoz. Klapka személyesen jelen volt itt e napokban, hogy eziránt az itteni comitato veneto fejeivel egyezkedjék. A beállottakat Genuába szállítják, hová az itteni comitè már is 10,000 drab öltönyt a legionáriusok számára elküldött.

— A Daily News nem hiszi, hogy „az új osztrák alkotmány“ a válságot elháríthassa. Az alkotmányossághoz való rögtöni megterés későnek mondja. Megjegyzti azt is, hogy a pénzügyet s egyéb nagy ügyeket huzába akarják a közös birodalmi tanácsra bízni, mert az Ausztriához tartozó népeknek nincsenek — legalább így érznek — közös érdekeik, s az osztrák állam alig több, mint merő geographiai fogalom, a mivé szándékosan tették a régi „divide et impera“, azon gyászos elvé által, hogy az összes birodalmat az egymás ellen uszított nemzetiségek tartásfok. Az új alkotmányt egyébiránt, úgy véli a D. News, ha egyéb nem is, de a magyarok ellenszegülése minden bizonynyal meg fogja hiusítani.

— A Times Lengyelországról vezércikkhez. „Mai nap“ — ugymond — „a legconservatívabb politikusan is némileg a nemzetiségi tanhoz kell megtérnie. Jelenleg ez az európai népek legerősebb rugója. Erősebbnek látszik, mint a vallás, a hosszú politikai együttlét vagy közös történelem kötelékei. Erősebb azon ohajnál, hogy valamely hatalmas államhoz tartozzanak s kifelé elsőrangú uralkodó által védedsenek. . . . Magyarország és a Dunafejedelemségek, például, tudják, hogy legfőbb harmadrangú államok lehetnek, mégis függetlenek aharnak lenni. Ugyanez ösztön dolgozik a lengyel népben. . . . A ki még nem ismerné ennek érzelmét s hangulatát, csak a varsói feliratot olvassa meg. A mérsékelt párt beszél így, oly férfiak, kik már az által, hogy a csárhoz fordulnak, mutatják, hogy az orosz birodalomtól elszakadni nem akarnak. De azért bizonyosan Lengyelországban is van, mint Olasz- és Magyarországhoz oly párt, melynek a kiegyezkedés nem kell. Éppen most legjobban kedvez az idő forradalomnak. A részszel, mint Napoleon hg. megjegyezte, senki sem fogja beérni, ha az egészet megkaphatja, s Varsóban is vannak elegenden, kik Katalin és Miklós munkáját nem tartják lerombolhatatlannak. Semmit sem használna, nem akarni látni azon tényt, hogy mind Magyar-, mint Lengyelország, nagy harcukban, Franciaország segélyére számolnak. Kivált a lengyel rokonszeny már hetven éve Franciaország hagyományaihoz tartozik, s igen jelentős a bonapartisták azon mondása, hogy a nagy Napoleon től hiba volt 1807-ben vagy 1812-ben Lengyelországot helyre nem állítani. A varsóiak tehát igen természetesen remélhetik, hogy a második császárság az elsőnek mulasztásait jóvá fogja tenni.“

— Az „Independance“ párisi márt. 4-kén kelt levele Napoleon hg. beszédének a római kérdést illető részét így magyarázza: „Róma egyik fele, mint már említettük, a szentpétertemplom, a Vatikán, s, szóval a városnak a Tiberis jobb parti fele a pápáé lenne. 300 emberből álló rendőrség állana rendelkezésére. A

pápai városnak nem szabad továbbá, hogy a bünvádiak menedékhelye legyen, s meghatározott esetekre nézve kiadási szerződés költetnék. A pápának 500 főből álló testőrsége lesz, kiket a katolikus hatalmak szolgálatnak és fizetnek egyenlő arányban, továbbá itt lennének ezen semleges városban a pápákat választó bibornoki czellák is. Az olasz királyság a pápának 1,500,000 tallért, vagy 7,500,000 frankot fizetne tartásul, többet mint mennyire jelenleg van, a király az ünnepélyek alkalmával neki engedné át az elsőséget. Sok papi fejedelem, sok bibornok elfogadná ezt — teszi utána a levelező — de a pápával nehezen főgnak boldogulni. Midőn két uralkodó eszme szemben áll, végzetesen küzdelmekre kerül a dolog, s míg a legyőzött eszme tiltakozik, a győző tovább halad a maga útján. A nemzet felsősége Rómában forradalmi eszme, s csak egy forradalom dönthet Róma püspöke és Róma királya közt.

— A „Patrie“ a kölni lap azon híré, hogy Ausztria rögtön átmege a Mincion, ha Velenczében vagy Magyarországhoz mozgalom üt ki, alaplatannak nyilvánítja, szerte Ausztria semmi esetre sem lép ki védelmi állapotából, Piemont pedig támadni nem fog. Így tehát békét hagynak a háborúnak!

— Czartoryszky hg. kinek családja a lengyel emigrációra nagy befolyást gyakorol, az „Ind.“ szerint márt. 4-kén a Tucleriakban ebédelt. Az előkelőbb magyarok és lengyeleknek a Palays Royalban összejöveteléről is beszélnék.

Berlin, márt. 7. A lengyelhatárról érkezett tudósítások szerint Varsóban azon hír terjeng, hogy a polgári delegációnak ideiglenessége a sz. pétervári utasítási parancsnok megérkezéig fog tartani. A czár Kalinczky államtitkár Sz. Pétervárra hivatá aziránt, hogy adna felvilágosítást a helyzet felől, minthogy az ő tudakozására az ön jelentve, hogy egy felkelő sem fogatott el fegyverrel.

— A varsói eseményekről részleteket közöl a „Czas“. E tudósítás szerint az elesettek temetése szép rendben ment véghez. A városban a rendfenntartás a földművelési társulatra volt bízva, három nap és éjen át a tanuló ifjuság örködött, s feladatának becsülettel megfelelt. A nép közt fegyvereket osztottak ki, de az ifjuság a biztossági bizottmány nevében azokat ismét visszavette, a szó baltamagabb rendtartó volt mint a fegyver. Hogy itt áruló kihívás működött, bizonyítja a következő hirdmény, melyet több ezer példányban osztottak szét: Alulirt Varsó város kiküldöttjei adják tudtára mindenkinek, hogy a kinek a város lakói közül holnap az utcán fegyver lesz, azt honarúlnak fogják nyilvánítani (következnek az aláírások). Egy jegyzőkönyvet vettek fel, aláírva oroszok, sőt rendőrhivatalnokok által is, melyben ki van mutatva, hogy az orosz katonaság védteleneket mészárolt le. A mint a comitè a költségek fedezésére gyűjtést rendelt, az adokozást rögtön az utcán és a házakban kalapokba szedték. Láttam — írja a „Czas“ levelezője, a mint egy koldus átadta 10 garasát, mit alamizsnában kapott. Nagy összegeket küldtek be a comiténak, az összeg mintegy 40,000 rubelre rug. Minthogy azonban a temetés semmibe sem került, mert senki sem akar semmit is elfogadni, az összeg rendeltetése más lehet.

Márczius 2-án volt a temetés. Mintegy 150,000 ember volt jelen. Az érsek végezte a szertartást, két püspök kísérte ki az őt koporsót a temetőbe. Polgárok vitték a nemeseket és nemesek a munkásokat. Minden a legmélyebb gyászban volt, az ablakokban gyászjelek, a tüzség is is részt vett a menetben, orosz tisztiek folyamodtak a comitéhez, hogy részvétük jeleül a menethez csatlakozniok megengedtessek, azonban kérelmök megtagadtatott, mert attól tartottak, nehogy a nép az egyenruhákat meglátva felerüljön. A katonaság üdvözölte a menetet a főúrhelyen. Egyetlen katonát vagy rendőrt sem lehetett látni: 600 iju ember és 400 polgár örködött a rend fenntartása felett, nem is történt rendzavarás, még a visszatéréskor is mély komolyság állt mindent arczon. — Egy helyt a nép egy csapat katonasággal állakozott, a tömeg nagy volt, a tiszt már habozott, mitévő legyen, midőn egy fiatal ember párszót szólt a népnek s az rögtön kétfelé válva, a katonaságnak utat nyitott.

A lengyelországi eseményekre Párisban nagy sulyt fektetnek és az egészet rokonszenyvel kísérik. A félhivatalos Patrie igen barátságos szavakkal tárgyalja, s azt mondja, hogy ez események eredete nem eselleges, sőt éppen állandó okokból foly. „Mit akarnak az érdekre oly méltó lengyel népségek, ugymond, melyek régóta a legnagyobb rokonszenyvet gerjesztették? Forradalmat-e? Nem. Kivánják az 1815-ki kötések által megállapított és 1831-ben eltörölt alkotmányt.“ A Patrie reméli, hogy az ifju fejedelem enged ez ohajnak, mert a varsói események nem oly lázzongások, melyeket vérbe lehessen fojtani. — A lengyelek csak igazságot

kívánnak. Párisban az a hír, hogy Galicziában is nagy az izgalom. A központi gyűlés mégis azt határozta, hogy a bécsi birod. tanácsra megjelen. Egyébiránt Oroszország is alkotmányt kapna. Legalább a Patrie szerint az orosz miniszterium dolgozik rajta. Főelem lenne benne egy, Pétervárra gyűlendő képviselőt, minden tartományból.

A Daily News ohajja, hogy a czár bölcsesség által fogja magát vezéreltetni választában a varsói helyhatóság feliratára. Most, ugymond, inkább lehet kegyes, mint egy második felkelés után. A szenvedélyes és rosszszul vezérelt kitörések az olasz félszigeten — így fejezi be cikkét — utóvégre is megbuktatták az osztrák uralmat, s szerencsétlenség volna Európára, ha az orosz kormány az osztráknak hibáit utánózná.

— Az „Indep.“ berlini levelezője arról értesít, hogy Austria legközelebb, Magyar- és Lengyelországot illető „biztosítási szerződés“-re szólította fel Oroszágot, Pétervárott azonban ez ajánlatot nem találták szüksegesnek. „Daczára a varsói tüntetéseknél — folytatja a levelező — hajósan jut Ausztria — ennyibizonyos — ama biztosítási szerződéshez. A lengyel mozgalom hamarabb fog Oroszország belpolitikájára hatással lenni, hogysen külpolitikáján csak valamikéskét is változtatson.“

— Több német lapnak írják Belgrádból, hogy nemsokára az egész szerb nép fegyverben lesz, hogy Mihály hg. a montenegrói fejedelemmel titkos egyetértésben van, és hogy a Duna körül tornyosuló vihar mindig fenyegetőbbé válik. — A török hajóhad 6000 főből álló hadcsapattal és eleséggel a dalmát vizekre megy, állomással Klek, Durazzo és Avlonát mondják.

Ujabbak. — Varsó, márt. 8. A város tökéletesen nyugodt. A polgárság és városi őrség éjjeli őrzásokat tartanak. Holnap gyász-istenitisztet lesz. Vizsgáló bizottság alakult lengyelek és oroszokból, Liprandi tábornok elnökele alatt, a dolgok részrehajlatlan megvizsgálására. A katonaság folyton erősíttetik. Számos nő hagyja el a várost s a fellegvárba veszi lakását. A feliratra nagy feszültséggel várják a választ. A város még mindig mély gyászban. A kereskedők kirakatai csak gyászszínt mutatnak, a könyvtárak ablakai csak fekete ima könyveket. Az elesettek photograph arczképei rendkívül kelnek. Az elesettek közös sirja virág koszorúkkal van ékesítve.

— Gorcsakoff hg. helytartó értekezést tartván Zamoyzky gróffal, odanyilatkozott volna, hogy igen fájna neki, ha újabb nyugtalanságok oda kényszerítenék őt, hogy a várost bombáztassa. Zamoyzky azt viszonzá erre egész nyugodtsággal, hogy a kormány minden perczen bembáztathatja ugyan a várost, de lelke rá nem veheti, hogy fegyvertelen néppel ütközzék össze. Fegyvertelen emberket legfeljebb is agyon lehet ütni, a mint közelebb is történt, de erőszakolni nem lehet.

— A conservatív „Vaterl.“ éppen most értesül, előtte hitelt érdemlő forrásból, hogy a francia császár katonai szemletartó utazást szándékozik tenni az ország keleti részébe.

— Párisban általában hiszik, hogy mostantól fogva a „lengyel kérdés“ előtérbe lépend, s a császár környezetében forgó hazafiak gyaníttatják, hogy éppen e téren fog élethelérni az orosz-francia szövetség; mint-hogy „Sándor császár nem idegen attól, hogy a lengyel nemzet“ (Galicziát és Posentis ide kell érteni) egy orosz herceg uralkodó pálczája alatt helyreállítsassék. A „Vaterl.“ nem vizsgálja, mennyiben igaz ezen állítás, hanem azt jellemzőnek találja, hogy a császár bizalmas emberei szószólói illeten combiatióknak. Ez arra emlékeztet, hogy Walevsky gr. utolsó tánczestélyén a meghívott lengyelek nemzeti diazöltözetben jelentek meg, s egy lengyel hölgy azon kérdésre, hogy miért tesszik ezt? így felelt: Biento on en verra l'explication.

— Garibaldi, mint a következő tudósításokból is kitűnik, ismét mozog: A „Messenger du Midi“-nek írják Marseilleből, hogy az ott Olaszországba keresztülvönuló garibaldisták száma naponként növekszik. Garibaldi titkos felhívását a legtavolabbi partokon is meghallották, s Anglia ismét szép számú önkéntest küld hozzá. Mindezek azt hirdetik, hogy a tábornok martius végén kilép visszavonultságából, s hogy aztán közvetlen következik a magyar és velencei forradalom. A déli hadsereg több jelentékeny parancsnoka utazott itt keresztül az illető államokra, azaz Casala, Alessandria, Biella, Asti sat. A „Debats“ egy, Turinból kapott tudósítása jelenti, hogy a Garibaldisták Genuába mennek, s hogy Magyarországha expedíció készül.

— Berlin, márt. 7. Biztos hír szerint Poroszország a syriai kérdésben egy oly közvetítő javaslatot pártol, mely szerint a megszállás június hóig fogna meghosszabbíttatni. — A varsói fölrét 60,000 aláírással volt ellátva.

Pest város szíve a belváros egyhangú felkiáltással választotta követnek a nemzet nagy emberét Deák Ferenczet, ki egy rövid saép beszédben köszönő meg a bizalmat, kiemelve, hogy „az ország törvényes önállása, függetlensége s az alkotmányos szabadság alapfeltételei nemzeti létünknek, melyeket semmi árért, semmi nyomás alatt fel nem adozhatunk, minden csorba, mit ezen ejtenénk. halálos seb volna a nemzet életén. A leopoldvárosi kerületben Szalay László, a Terézvárosban Görög István választottak, a Józsefvárosban Jókay Mór kisebbséget kapott Szilágyi Virgil mellett, holott ez utóbbira Pest város márt. 9-iki gyűlésében rábizonyított, hogy egy a kormány által subventionáló lapért esdekelt, melynek cím: „december 2-da“ lett volna. Hogy ez ember Jókay felett győzhetett e miatt a pesti lapok általában kikelnek. Páris, márcz. 9. „La Presse“ Klapka és Türr tábornokok aláírásával egy közlést hoz, melyben ez áll: „Arról értesültünk, hogy ausztriai úgynökök fölakarják a választásokat használni korai mozgalmak előidézésére. Mi kötelességünket teljesítjük, midőn hazánkfiait előre értesítjük e kelezéseről, s kérjük, akadályozzák meg kivitelét. Meg vagyunk győződve, hogy e tanácsért hazafiai érzelmeinkben senki se kételkedik.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

# BÉCSI BÖRZE martius 9-kén.

| Állam-adósság.                                               | penzben    | áruban  | penzben | áruban |
|--------------------------------------------------------------|------------|---------|---------|--------|
| 5%-os nemzeti kölcsön . . . . .                              | 100 frt.   | 76.50   | 76.70   |        |
| 5%-os metalliques . . . . .                                  | 100 frt.   | 65.—    | 65.25   |        |
| <b>Földtehermentesítések.</b>                                |            |         |         |        |
| 5%-os magyarországi . . . . .                                | 100 frt.   | 64.25   | 65.25   |        |
| 5%-os bánági, horvát és szláv . . . . .                      | 100 frt.   | 62.50   | 63.50   |        |
| 5%-os erdélyi . . . . .                                      | 100 frt.   | 61.—    | 62.—    |        |
| <b>Sorsjegyek.</b>                                           |            |         |         |        |
| Triesszi db. . . . .                                         | 100 ft pp. | 124.—   | 125.—   |        |
| Dunagőzhajóz. társ. darabja . . . . .                        | 100 ft pp. | 99.50   | 100.—   |        |
| Budai városközség db . . . . .                               | 40 ft a.é. | 35.25   | 35.75   |        |
| Eszterházy . . . . .                                         | 40 ft pp.  | 91.—    | 92.—    |        |
| Sala . . . . .                                               | 40 ft pp.  | 36.25   | 36.75   |        |
| Pálffy . . . . .                                             | 40 ft pp.  | 38.25   | 38.75   |        |
| Clary . . . . .                                              | 40 ft pp.  | 35.—    | 35.50   |        |
| St. Genois . . . . .                                         | 40 ft pp.  | 36.—    | 36.50   |        |
| Windischgrätz . . . . .                                      | 20 ft pp.  | 21.—    | 21.50   |        |
| Waldstein . . . . .                                          | 20 ft pp.  | 24.50   | 25.—    |        |
| Keglevich . . . . .                                          | 10 ft pp.  | 15.75   | 16.—    |        |
| <b>Részvények.</b>                                           |            |         |         |        |
| Nemzeti bank ex div.) . . . . .                              |            | 729.—   | 731.—   |        |
| Hitelintézet 200 frt. . . . .                                |            | 163.—   | 163.50  |        |
| Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt. . . . .                    |            | 567.—   | 569.—   |        |
| Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp. . . . .                 |            | 409.—   | 411.—   |        |
| Triesszi Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp. . . . .           |            | 145.—   | 150.—   |        |
| Budapesti lánchíd 500 ft pp. . . . .                         |            | 380.—   | 385.—   |        |
| Éjszaki vasut . . . . .                                      |            | 1914.30 | 1914.80 |        |
| <b>Ausztr. államvaspálya . . . . .</b>                       |            |         |         |        |
| Nyugati vasut . . . . .                                      |            | 289.—   | 290.—   |        |
| Pardubitz vasut . . . . .                                    |            | 186.50  | 187.50  |        |
| Tiszai vasut . . . . .                                       |            | 106.50  | 107.50  |        |
| Déli vaspálya 60% (ex div.) . . . . .                        |            | 147.—   | 147.—   |        |
| Károly Lajos vaspálya (ex div.) . . . . .                    |            | 190.—   | 191.—   |        |
| Graz-Köflachi . . . . .                                      |            | 158.50  | 160.—   |        |
| N.-Szombati 1-ső kibocsátás . . . . .                        |            | 118.—   | 120.—   |        |
| N.-Szombati 2-ik kibocsátás . . . . .                        |            | 20.—    | 22.—    |        |
| <b>Váltók (devisek)</b>                                      |            |         |         |        |
| <b>Három hónapra.</b>                                        |            |         |         |        |
| Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a.é.) 3% . . . . .       |            | 125.—   | 125.25  |        |
| Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2% . . . . .  |            | 125.25  | 125.50  |        |
| Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. érték.) 4% . . . . .       |            | —       | —       |        |
| M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3% . . . . .  |            | 125.50  | 125.75  |        |
| Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2% . . . . .     |            | 110.75  | 111.—   |        |
| London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2% . . . . . |            | 148.—   | 148.25  |        |
| Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2% . . . . .  |            | 58.40   | 58.60   |        |
| <b>Pénzremék.</b>                                            |            |         |         |        |
| Korona . . . . .                                             |            | 20.40   | —       |        |
| Császári arany . . . . .                                     |            | 6.97    | —       |        |
| Reczés arany . . . . .                                       |            | 6.96    | —       |        |
| Napoleonsd'or . . . . .                                      |            | 11.83   | —       |        |
| Orosz imperiale . . . . .                                    |            | 12.10   | —       |        |
| Ezüst . . . . .                                              |            | 46.75   | —       |        |
| A nemzeti kölcsön papir szelvényei . . . . .                 |            | 41.50   | —       |        |

## H I R D E T É S E K.

### HIVATALOS.

#### Hirdetmény.

Kolozsvári kerületben tordai járásban kebeleztet Alsó-Jára községének, a mlgs cs. kir. kolozsvári kerületi hivatalnak idei február 22-én 1035 sz. alatt kelt kiadványa által minden héten kedd napon hétivásár tartása engedélyeztetik. Mi is ezennel hivatalosan köztudomásra juttatik.

A cs. kir. járáshivataltól, Tordán, márczius 9-én, 1861.

P. sz. 1099. 1-61.

#### Hirdetmény.

Folyó év és hó 26-ik napján délelőtt 9 órakor, a helybeli cs. kir. kerületi törvényszéki épületben árverezés után Berenczei Wilhelmina, Klára és István, kiskoru gyermekeknek M. Sámsondon fekvő részlet jószágok s ahoz való járulékok, három egyenlő után következő esztendőkre egy mint folyó év Aprilis hó 1-ső napjától, egészen 1864-ik év Márczius hó 31-ik napjáig haszonbérbe fognak adni.

Mire a haszonbérleti szándékozik, azzal a megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy a haszonbérleti feltételek, a helybeli törvényszéknél, a hivatali órákban, megtekinthetők, és minden haszonbérleti szándékozik 80 forintokat osztrák pénzürtékben mint bányapénzt letenni köteleztetik.

A cs. kir. kerületi Törvényszék üléséből  
M.-Vásárhelyi 1861-ik év Márczius hó 8-án.

### NEM HIVATALOS.

#### Haszonbérleti hirdetés.

A m. vásárhelyi cs. kir. m. kerületi törvényszék folyó márcz 8-ról 1099. sz. alatt hoztam küldött átirata által tudtomra adja: hogy t. Antal Imre ur, mint a Berenczei László árvai gondnoka, a tisztelt törvényszék által mult évi Dec. 21-én 8418 sz. alatt kiadott és folyó évi 1099 sz. alatt sürgetett felszólításra is a nevezett árva sámsondi fekvő javainak haszonbérbe adása végett semmi lépést nem tett, annál fogva értesít engem, hogy az említett fekvő jóknak haszonbérbe adása f. évi april 1-ső napjától kezdve három évre megrendeltetett, s hogy az árverés a tisztelt törvényszéknél f. évi Márcz. 26-án délelőtt 9 órakor fog megtartatni, a felkiáltási ár 771 fr. 75 kr osztr. értékben lévén megállítva; — a feltételek a M.-Vásárhelyi cs. k. kerületi törvényszéknél addig is megtekinthetők. — En tehát mint elaggott nagy apa nem mulasztva el — ezen mind szülőket mind gondnokot nélkülöző, s hazájáért szenvedő egyén árvaírnak ügyét minden bérbe venni szándékozik figyelmébe ajánlani.

Kadácsy Dániel.

(84) 1861 (1-1)

A vegy-gyógyszerészeti elvek alapján leggondosabb és biztosabban készített

## GYÓGYSZERES SZAPPANOK,

melyek sokszori tudomány. s vizsgálatok s gyakorlati használatok öröndetes eredményei által jóknak bizonyultak be, következő tizenkét különböző nemesi teljes biztossággal ajánlatot hatnak szintugy az orvos uraknak, valamint a segélyt igénylő közönségnek:

|                                                |    |                                            |    |
|------------------------------------------------|----|--------------------------------------------|----|
| Hamiglab-szappan görv. bajnál . . . . .        | 55 | Kátrány-szappan, bőrhámladéknál . . . . .  | 35 |
| Irla-szappan, idült bőrbajoknál . . . . .      | 35 | Halmájzsir-szappan, aszkóránál . . . . .   | 35 |
| Terpentin-szappan, bőrbajoknál . . . . .       | 35 | Epe-szappan, börtisztatásnaknál . . . . .  | 35 |
| Benzoe-szappan, bőrkeményeségnél . . . . .     | 40 | Kén-szappan, bőrkütegeknél . . . . .       | 35 |
| Kámfor-szappan, csuszó bajoknál . . . . .      | 35 | Rozmaring-szappan, erősítőmódhoz . . . . . | 35 |
| Kaniblag-szappan, elévült kütegeknél . . . . . | 45 | Könlegeg-szappan, keményedésnél . . . . .  | 35 |

Az ezen szappanokhoz mellékelt utasításokban elő vannak adva azon különböző módok, melyek szerint ezen gyógyszerek legcélszerűbben használtatnak, valamint azon különfélése is, melyben a gyakorlatilag helyesnek talált szappanforma által rég bizonyult hatásuk fokozatával értéket neveltetik: mert a szappanforma az, mi nemcsak a szenvedőnek a külső szerek használatát könnyebbíti, hanem az orvosnak is az ily szerek hatályosb s általánosb alkalmazását lehetővé teszi.

A gyógyszeres szappanok csak 2 1/2 obon nehézségi darabokban adnak el s hivatalosan leltet függvények mindkét végükön pecséttel vannak ellátva.

Egyedüli raktár  
Kolozsvártt: **WOLFF J. és KHUDY J. gyógyszer. uraknál.**

### Haszonbérlet.

Iktári Gróf Bethlen Domokos ur Szász-Bá-nyiczai és Sz.-Harasztai, Sz.-Régenhez egy órai, Tekéhez ugyan annyi távolságra eső, egymás mellett fekvő két tagosított egész birtokai, mindkét helységben kirekesztő koresma jogokkal, stóbb uri javadalmakkal, terjedelmes szántókkal, legjobb minőségű kaszáló rétekkel, udvari elkülönített nagyszerű legelőhelyekkel, Kozmatelki határon lévő tágas praediummal, jóvő April 24-én kezdve több évekre haszonbérbe adó szabad kézből. Utasítást annak Kolozsvártt Seres László, M.-Vásárhelyi, Jakab János ügyvéd urak.

Ugyan Gr. Bethlen Domokos ur Csik-Szé-ken, Szt.-király, Szt.-Simon, és Csátószeg helységeiben lévő birtokai, szántókkal, kaszálókkal, és az Oltvizén lévő lisztelő malommal együtt, jóvő Aprilisben haszonbérbe adók több évekre. Utasítás annak Sz.-Udvahelyen Sándor Ignác, M.-Vásárhelyi Jakab János ügyvéd urak.

### Eladó jószág kerestetik.

Kerestetik egy Kolozsvártól legfeljebb egy vagy fél napi járásra fekvő, 300—500 holdnyi kiterjedésű, becsületes ur, lakkal és elégséges gazdasági épületekkel ellátott eladó falusi birtok. Az eladni szándékozik akár személyesen, akár levél által jelentse szándékát Kolozsvártt belső farkasutczában az ev. ref. főtanodával szemben az 54-dik számú házban az emeleten, jelentéséhez csatolván az eladó jószág rövid leírását vagy birtok vét, és az eladási feltételeket is.

### Gazdatiszti állomásra

ajánlkozik egy tapasztalt, fiatal gazdatiszt, nős, gyermektelen. — Értekezhetőni vele A. L. betűk alatt Brassóban.

(1143) 1861.

Cs. kir. szabad. általán kedvelt

### ANATHERIN-SZÁJVIZ.

Ára 1 frt 40 kr o. é.

Ezen tíz év óta használatban lévő szájjviz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb óvszereknek bizonyult be, magas és főfőuraságok által toltette-eszközül használtatik, névszerint pedig a legkütönböző orvosi egyéniségek által számos bizonyítványokkal helyeseltetvén, minden további dicsérgetés fölösleges. Található Bécs minden gyógyszeráriában ugyanazon árért.

### FOG-ÓLOM,

melylyel az ember sajátkezüleg dughatja be odvas fogát.

Ára 2 ft 10 kr.

Cs. kir. legm. kiv.

### ANATHERIN-FOGPÁSZTA.

Ára 1 ft 22 kr.

### NÖVÉNY-FOGFOR

Ára 36 kr a. é.

Bizományosok:

Kolozsvártt: Wolff J. és Kudy J. gyógyszeráriákban. Tordán: Wolff G. gyógyszerész. Szébenben: Zóhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabik János fia és G. János fia. Károly-Fehérvártt: Rusz, Wagner könyvtár. Segesvártt: Misselbacher J. M. Beszterczén: Dietrich és Fleischer. Dézsen: Kremer S. Déván: Buchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzzela. Fogarason: Nehrer. M.-Vásárhelyen: Buchler D. és Fogarasi. Balásfalván: Kovrig T. Szászvároson: Specht, Leonhardt J. és Wotsch gyógyszer. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszer, Saltzman, és Csanak J. urak.